

SUDSKA KRONIKA: SLUCAJ BRDJANIN

Author: IWPR

Pise: Vjera Bogati iz Haga (TU 300, 10-15 februar 2003)

Tim povodom, medjutim, "nije bilo poduzeto apsolutno nista", izjavio je pred sudom svjedok Carls Kirudja (Charles Kirudja).

Dana 3. srpnja/jula 1992., Kirudja je - kao tadašnji koordinator civilnih poslova u Zasticenoj zoni Sjever, u centralnoj Hrvatskoj - svojim pretpostavljenima u Zagrebu poslao memorandum koji je sadržao "informaciju o navodnim koncentracionim logorima u Keratermu, Trnopolju, Omarskoj, Manjaci i drugim mjestima" u sjeverozapadnoj Bosni.

Kirudja je inace nastupio kao svjedok optuzbe na sudjenju Radoslavu Brdjaninu, bivsem srpskom skupstinskom zastupniku koji je optuzen za genocid nad nesrpskim stanovnistvom.

Svjedok je izjavio da je kao jedina reakcija na njegov izvjestaj stigla "preporuka" koju je poslao zapovjednik mirovnih snaga UN-a, Satis Nambijar (Satish Nambiar), a u kojoj je stajalo da umjesto pojma "koncentracioni logori" treba biti koriscen pojam "zatvorski centri".

Medjutim, sadrzaj doticnog memoranduma ipak je "procurio" u javnost, pa je stoga "iz samog sjedista UN-a u Njujorku bila pokrenuta istraga o tome kako je spomenuta informacija postala dostupna medijima".

Izvjestaci su odlucili potvrditi navode. Tako je u kolovozu/avgustu 1992. citav svijet bio upoznat sa sokantnim podacima i fotografijama zatocenika iz Trnopolja i Omarske.

U razdoblju izmedju Kirudjinog memoranduma i dolaska izvjestaca u logore dogodili su se neki od najtezih zlocina u Keratermu i Omarskoj. Tako je tokom jedne jedine noci vise od 150 Bosnjaka (tj. bosanskih Muslimana) - zatvorenika u Keratermu - bilo ubijeno. Velik broj njih je zivot izgubio i u Omarskoj.

Nakon sto su novinari otkrili postojanje logora, vlasti bosanskih Srba zatvorile su dva najzloglasnija.

Svjedok je osim toga sudu ispricao i kako su snage UN-a u Zasticenoj zoni Sjever bile u prilici prisustvovati velikom egzodusu nesrpskog stanovnistva iz sjeverozapadne Bosne, koji je otpoceo u svibnju/maju 1992.

Vlasti bosanskih Srba zatrazile su od UN-a da im pomognu u evakuaciji bosnjackog stanovnistva, koje je navodno dobrovoljno namjeravalo napustiti opcline Bosanski Novi, Sanski Most, Prijedor, Kljuc, Bosanska Krupa i druge.

"Zakljucio sam kako je veoma neobicno da toliki broj ljudi zeli napustiti vlastite domove", izjavio je Kirudja.

S gradonacelnicima Bosanskog Novog i Dvora na Uni, koji su od jedinica UN-a zatrazili da osigura prolazak za 5.000 izbjeglica, on se susreo 27. svinja/maja 1992. Kirudji je tom prilikom receno da ti ljudi odlaze zbog toga sto se ne zele boriti i jer ih je strah da ce biti vrbovani u "Alijinu vojsku" (rijec je o Aliji Izetbegovicu).

Slicni su se zahtjevi ponovljali i sljedecih mjeseci, tokom kojih je vise tisuca izbjeglica preslo zapadnu granicu Bosne i tako se naslo u Hrvatskoj.

"Vec u tom trenutku ste to mogli nazvati etnickim ciscenjem", rekao je Kirudja. Raseljene osobe su mu pak povjerile da su prije odlaska bile primorane potpisati izjave u kojima je stajalo da je njihov odlazak dobrovoljan i da se odricu svoje imovine.

"Ti ljudi su znali gde se nalazimo i ocekivali su nasu pomoc", rekao je svjedok. Kirudja je objasnio i kako je bio nezadovoljan cinjenicom da snage UN-a "nisu bile u stanju nista uciniti, osim pisat izvjestaje".

U izvjestaju za jesen 1992., Kirudja je zabiljezio da je granicu izmedju Bosne i Hrvatske preslo ukupno 30.000 ljudi. "Ukoliko ta tendencija bude nastavljena, postoji rizik da ce na isti nacin biti raseljeno 200.000 Muslimana", napisao je tom prilikom.

No, vlasti iz Prijedora, Sanskog Mosta i Bosanske Krupe i nakon toga nastavile su traziti pomoc UN-a pri "evakuaciji" izbjeglica.

Premda upozoreni da medjunarodna zajednica nece tolerirati takvu praksu, bosanski Srbi su izgleda bili "odlucni ostvariti svoj plan, s ili bez pomoci UN-a", rekao je Kirudja, dodajuci da su svi duznosnici s kojima je razgovarao posezali za gotovo istovjetnim objasnjenjima necega sto je po svemu sudeci bila promisljeno vodjena politika.

Motreci na poteze koje su vukli predstavnici srpskih vlasti u njegovom sektoru u Hrvatskoj, Kirudja je zakljucio da su oni bili usaglasavani s Kninom, dok su potezi vuceni u sjeverozapadnoj Bosni izgleda bili planirani u Banja Luci, gdje se i nalazio regionalni krizni stab na cijem je celu bio optuzeni Brdjanin. A koordinacioni centar za sve njih nalazio se u Beogradu, zakljucio je svjedok.

Vjera Bogati je dopisnica IWPR-a iz Haga i novinarka novinske agencije SENSE.

Location: Croatia
Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sudska-kronika-slucaj-brdjanin>